

ПОСАО И ПРАВДА

Наш план

Предговор

Ово је увод у споразум између органа власти Босне и Херцеговине (Савјет министара БиХ и влада Републике Српске и Федерације БиХ) и међународне заједнице (коју представља 10 чланова Управног одбора Савјета за имплементацију мира). Ова публикација би требало да се сматра прелазним документом – у догледно вријеме ће бити договорене даљње реформе у области образовања, грађанског друштва, јачања институција, повратка избјеглица и безбједоносне политике. Овај програм исто тако не би требало да се сматра исцрпним списком свих корака које треба предузети; он заправо представља почетак – списак приоритета са утврђеним роковима. Очекујемо да ћемо завршити ову серију споразума у горенаведеним преосталим областима послје одржавања избора заказаних за 5. октобар и успостављања нових органа власти.

ПОСАО

1.	Порука грађанима Босне и Херцеговине	5
2.	Реформа економије	6
3.	Грађанима обећавамо слjedeће у области економије	
	– Обећање 1	7
	– Обећање 2	8
	– Обећање 3	9
	– Обећање 4	10
	– Обећање 5	11
4.	Водич кроз наш програм реформи	
	– Обећање 1	12
	– Обећање 2	13
	– Обећање 3	14
	– Обећање 4	15
	– Обећање 5	16

ПРАВДА

1.	Порука грађанима Босне и Херцеговине	19
2.	Реформа владавине закона	20
3.	Грађанима обећавамо слjedeће у области владавине закона	
	– Обећање 1	21
	– Обећање 2	22
	– Обећање 3	23
	– Обећање 4	24
	– Обећање 5	25
4.	Водич кроз наш програм реформи	
	– Обећање 1	26
	– Обећање 2	27
	– Обећање 3	28
	– Обећање 4	29
	– Обећање 5	31

ПОСАО

БиХ је склопила одређени број макроекономских и других оквирних споразума са међународном заједницом, нарочито са ММФ-ом, Свјетском банком и ЕУ. Заједно са Општим оквирним споразумом за мир (Дејтон), они и даље остају законски споразуми којима се уређује економска политика у БиХ. Програм реформи, који је овдје представљен, произлази из и усклађен је са тим споразумима, који су правно обавезујући и за које је ова земља у потпуности одређена.

ЕКОНОМИЈА

Економска ситуација у Босни и Херцеговини је веома лоша. С цјелини гледано, одсуство потпуно развијене тржишне привреде, владавине права, ефикасне јавне управе, јасног и либералног регулаторног окружења за развој бизниса и модерне инфраструктуре, одбијају инвеститоре и подстичу обесхрабрене подузетнике да одлазе и свој новац улажу негдје другдје – све више и више одлазе код наших конкурената у овом региону. Резултат тога је висока стопа незапослености и сиромаштво широких размјера.

Овако даље не може. Потребно је трансформисати привреду тако да се омогући отварање нових радних мјеста и стварање богатства. То не значи сталне интервенције владе, напротив, влада треба да омогући да слободно тржиште снажно профункционише. Међутим, кључ за снажан развој тржишта захтијева стабилно економско окружење. Због тога реформе наведене у овом документу морају бити праћене континуираном монетарном стабилношћу која ће се заснивати на принципима валутног одбора, одговорности и разумном управљању јавним финансијама, те сталној сарадњи са међународним финансијским институцијама. Само у том случају ће бити могуће спровести реформе потребне да би ова земља постала конкурентна и да би максимално искористила значајне капацитете којима располаже, од којих људски потенцијал игра веома важну улогу.

Ниједан од проблема са којима се суочавамо није нерјешив. Примјер наших сусједа, Мађарске и Словеније, показује нам шта се може постићи и како је, на крају, корист од реформи била вриједна уложеног труда.

Шта је, на крају крајева, алтернатива? Не можемо се до у бескрај ослањати на страна давања. Нема другог избора него извршити промјене потребне овој земљи да би стала на своје ноге. Морамо прихватити и чињеницу да не можемо учинити све одједном; реформама треба времена да заживе. Морамо своје тежње прилагодити околностима које нас окружују. Не можемо трошити више него што зарађујемо. Не можемо себи приуштити неке трошкове све док не будемо имали порески систем који ће нам то омогућити – иако и пореско оптерећење треба свести на разумну мјеру. Не можемо, на примјер, очекивати да имамо пристојне јавне услужне дјелатности или ниво заштите угрожених категорија становништва какав бисмо жељели, све док не будемо били у могућности да то и платимо. Бићемо у стању да то плаћамо само ако фирме буду довољно профитабилно пословале да би их органи власти могли опорезовати. Међутим, не можемо опорезивати непостојеће фирме нити непостојећу добит фирми.

Пошто привреда заузима тако важно и централно мјесто у нашим животима, њезина реформа неизбјежно утиче и на реформе у свим областима – права, јавне управе, образовања, а и на економском плану.

У даљем тексту излажемо циљеве које требамо остварити да бисмо спровели економску реформу. У догледном времену, усагласићемо се И око неких сличних циљева у другим кључним подручјима као што су владавина закона, образовање, повратак избјеглица, итд.

Овај програм реформи није свеобухватан. Њиме се не обухвата све што требамо учинити али представља озбиљан почетак. Ако урадимо све ово што у даљем тексту слиједи, прећи ћемо добар дио пута који нас води ка интеграцији у Европску унију и стварању просперитетне и модерне европске државе. Стога кренимо одмах...

Економска реформа у циљу отварања нових радних мјеста и рјешавања проблема сиромаштва

Наш приоритетни циљ у економији је отварање нових радних мјеста.

Превише наших људи је тренутно без посла. Због тога су породице сиромашне, а овај проблем онемогућава и повратак избјеглица својим кућама. Они и њихове породице с муком састављају крај с крајем. Ако постоји нешто што уједињује грађане ове земље, то је њихова жеља да буде више посла. То је највећи приоритет за грађане. А то је и наш приоритет.

За **појединца**, посао доноси самопоштовање и мотивацију, сигурне приходе и прилику да издржава породицу и искористи своје властите потенцијале.

За **заједницу**, запошљавање представља кључни елеменат за остваривање пристојног животног стандарда, а јака привреда је потребна за осигурање квалитетних услуга, модерне инфраструктуре и поузданог система социјалне заштите.

За **земљу**, запошљавање значи стабилност, раст и напредак као у модерним европским државама.

Власти не могу отворати нова радна мјеста. Међутим, могу стварати услове под којима приватно предузетништво може да просперира и поспјешује раст, као и да повећа стопу запослености. Привреде које привлаче улагаче стварају и нова радна мјеста. Новац тече само тамо гдје је добродошао.

Циљ нам је да преобразимо нашу привреду и учинимо је једном од најповољнијих за развој бизниса на Балкану. Настојаћемо да ојачамо привредну сарадњу са другим земљама у региону и тежимо ка интеграцији наше земље у Европску унију, тако што ћемо стално ићи напријед са усвајањем и спровођењем европских стандарда и правне регулативе. Настојаћемо и да искористимо могућности које нам пружају тржишта ван нашег континента, тако што ћемо постати члан Свјетске трговачке организације (WTO) што је прије могуће.

То је пут реформе. То је једини пут изласка из сиромаштва који води ка просперитету. Спровођење развојне стратегије познате као Документ за смањење сиромаштва ће бити кључ за све ово.

Међутим, најважније од свега јесте отварање нових радних мјеста. Циљ нам је да отворимо 60.000 нових радних мјеста у приватном сектору до краја 2004. године, да сиву економију преобразимо у стварну привреду, да подстичемо развој малих предузећа и смањимо ниво сиромаштва.

Обећање 1

Подржаћемо развој приватног предузетништва, убрзати приватизацију, отклонити препреке за развој бизниса и учинити све да ова земља постане привлачна инвеститорима, тако што ћемо:

Смањити вријеме потребно за регистрацију предузећа на 15 дана

Донијети законе који ће малим предузећима омогућити добијање кредита и ширење

Реформисати земљишне књиге и законе да бисмо повратили повјерење у власништво и улагања

Даље се ангажовати у циљу приватизације стратешких предузећа

Обећање 2

Органе власти ћемо учинити ефикаснијим, обезбиједити им приходе и смањити губитак тих прихода тако што ћемо:

Побољшати прикупљање прихода

Смањити непотребну бирократију и успоставити модерну, јавну управу коју ова земља може приуштити

Поједноставити порески систем тако што ћемо овај садашњи неефикасан и неефективан начин убирања пореза на промет замијенити порезом на додатну вриједност (ПДВ), а пореским обвезницима дати много јаснију слику о утрошку средстава која органи власти од њих убиру по основу пореза

Обећање 3

Гарантоваћемо слободу кретања роба, људи, услуга и капитала и подстицати трговину са Европском унијом и нашим трговинским партнерима путем успостављања јединственог економског простора, а нарочито:

Укидањем двоструког опорезивања унутар граница БиХ

Оснивањем агенција у Босни и Херцеговини које ће радити на успостављању међународног повјерења и издавати сертификате потребне за извоз производа у ЕУ

Сарадњом са ЕУ на спровођењу основних економских реформи, које су неопходне уколико желимо да се приближимо чланству у ЕУ

Обећање 4

Залагаћемо са за обезбјеђивање високог квалитета комуналних услуга по приступачним цијенама, као и основних јавних услуга, тиме што ћемо:

Модернизовати путну и жељезничку инфраструктуру и обезбиједити сигуран и потпуно функционалан ваздушни саобраћај

Побољшати квалитет и ефикасност основних услуга тако што ћемо, између осталог, реструктурисати комуналне услуге и извршити реформу њиховог регулаторног система

Пружати грађанима информације о услугама и субвенцијама које пружају органи власти, као и једноставан и једнак приступ тим услугама

Обећање 5

Радићемо на томе да старијим особама и угроженим категоријама становништва у догледно вријеме омогућимо сигуран систем социјалне заштите, у складу са финансијским могућностима земље, тако што ћемо:

Обезбиједити структуру за одрживо финансирање здравственог осигурања и континуирано радити на побољшању услова здравствене заштите

Омогућити додатке по основу незапослености за особе које нису у радном односу, те успоставити тржиште рада да би се ангажовала потенцијална радна снага у БиХ

Настојати редовно исплаћивати пензије у уравнотеженим износима и побољшати ниво ефикасности пензионог система

Обећање 1

Подржаћемо развој приватног предузетништва, убрзати приватизацију, отклонити препреке за развој бизниса и учинити ову земљу привлачном за инвеститоре

Одлучно ћемо спроводити политику и стратегије разрађене у Плану активности за стварање повољних околности за бизнис, Документу о стратегији смањења сиромаштва и Кредиту за пружање техничке помоћу у приватизацији. Тај свеобухватни план активности, који укључује и законски оквир, административне поступке, судски систем и активности на сузбијању корупције даје основну стратегију за побољшање пословног окружења у Босни и Херцеговини. Конкретне радње које треба предузети такође обухватају следеће:

Смањити вријеме потребно за регистрацију предузећа на 15 дана

Успоставити јединствени систем регистрације предузећа и усвојити усклађене подзаконске акте

Донијети законе који ће малим предузећима омогућити добијање кредита и ширење

Појаснити права и обавезе везане за уговорне односе усвајањем усклађених закона о облигацијама (прва година)

Поједноставити и појаснити стечајни поступак доношењем усклађених закона о стечају и ликвидацији (прва година)

Увести поуздане механизме за извјештавање о кредитној способности успоставом овлашћених кредитних бироа (прва година)

Појаснити питања везана за власништво и јамство доношењем ефикасног Закона о регистрованим залозима (прва година)

Створити климу јаког повјерења у банкарски систем ажурирањем и реформом банкарских прописа и доношењем законских аката који прописују стриктно спровођење (прва година)

Истражити могућности везане за систем гаранција против ризика за мала и средња предузећа

Реформисати земљишне књиге и законе да бисмо повратили повјерење у власништво и улагања

Донијети усклађене законе о земљишним књигама и обезбиједити техничку помоћ за обуку и особље земљишно-књижних одјељења (прва година)

Успоставити добру координацију по питању додјеле концесија путем тијела за разmjену информација на нивоу државе/ентитета у циљу побољшања транспарентности и досљедности (прва година)

Подстицати стратешку приватизацију

Обећање 2

Органе власти ћемо учинити ефикаснијим, обезбиједити им приходе и смањити губитак тих прихода тако што ћемо:

Побољшати прикупљање прихода

Примјењивати и ригорозно спроводити законе о порезима и предузимати одлучне радње против избјегавања пореских обавеза (прва година)

Спроводити законе о пореским управама уз ефикасно кориштење техничке помоћи за јачање потенцијала (прва година)

Примјењивати систем пореског броја и осигурати да је број увијек и свуда исти (прва година)

Обезбиједити консензус у најширем смислу у вези механизма о припадности прихода од акциза и ПДВ-а (прва година)

Појачати борбу против фиктивних предузећа путем законских прописа, помоћу система пореског броја и ефикаснијих судских поступака (прва година) пореског обавезника и ефикаснијих судских поступака (прва година)

Смањити непотребну бирократију и успоставити модерну јавну управу која није гломазна и коју ова земља може приуштити

Утврдити и поштовати стриктна бюджетска ограничења – кључ ниске стопе инфлације и макро-економске стабилности – на свим нивоима власти, укључујући и општине (прва година)

Увести модеран трезор на свим нивоима, а све појединости везане за расходе требају бити доступне јавности (прва година)

Успоставити добар правни оквир за набавку користећи препоруке Свјетске банке и њихове новије студије о набавци, те донијети одговарајућу законску регулативу на свим нивоима власти (прва година)

Усвојити Закон о статистици, који ће постојећим структурама омогућити да раде и обезбјеђују поуздане статистичке податке за цијелу земљу како би се могле правити пројекције за будућност (прва година)

Поједноставити и скратити инспекцијске процедуре

Поједноставити плаћање пореза тако што ћемо постојећи неефикасан и неефективан режим пореза на промет замијенити ПДВ-ом, а пореским обвезницима дати много јаснију слику о утрошку средстава која органи власти од њих убиру по основу пореза

Основати радну групу која ће радити на изради међуентитетског/државног закона о ПДВ-у (прва година)

Постићи сагласност око нивоа функционисања ПДВ-а и око система расподеле прихода (прва година)

Обећање 3

Успоставићемо јединствени економски простор да бисмо гарантовали слободу кретања роба, људи, услуга и капитала, те подстицали трговину са Европском унијом и нашим трговинским партнерима тако што ћемо:

Укинути двоструко опорезивање унутар граница БиХ

Спровести недавно усвојене прописе из области пореза (све врсте пореза, не само законе о порезу на промет и акцизе) тако да све различите пореске стопе и сви порези буду усклађени у оба ентитета/Брчком (одмах)

Укинути све постојеће препреке за пласман производа у јединственом економском простору

Успоставити агенције у Босни и Херцеговини које ће радити на стицању међународног повјерења и издавати сертификате потребне за извоз производа у ЕУ

Донијети Закон о ветеринарству на државном нивоу (прва година) тако да би већ постојећа Канцеларија за ветеринарство на државном нивоу могла функционисати и испуњавати захтјеве Европске комисије везане за сертификате потребне за извоз меса и производа животињског поријекла, како би се могле искористити аутономне трговинске мјере које је ЕУ одобрила БиХ

Основати надлежно тијело да заступа БиХ у међународним фито–санитарним питањима и донијети фито–санитарне прописе на државном нивоу којим се побољшава квалитет биљака и сјемена за домаће и страног тржиште (прва година)

Разрадити креативан приступ промовисању могућности за финансирање извоза

Радити са ЕУ на спроведби основних економских реформи, које су неопходне уколико се желимо приближити чланству у ЕУ

Рјешавати конкретна економска питања утврђена у смјерницама ЕУ и годишњим прегледима Процеса стабилизације и придруживања

Предузети све потребне кораке како би се БиХ омогућило да отпочне преговоре у вези потписивања Споразума о стабилизацији и придруживању

Обећање 4

Обезбиједићемо висок ниво квалитета комуналних услуга по приступачним цијенама, као и основних јавних услуга, тако што ћемо:

Модернизовати путну и жељезничку инфраструктуру и обезбиједити сигуран и потпуно функционалан ваздушни саобраћај

Донијети измене и допуне Закона о цивилној авијацији и предузети све потребне кораке за обезбјеђивање несметаног пружања авио услуга (прва година)

Утврдити план реструктурисања жељезнице оснивањем Радне групе за жељезнички саобраћај (прва година)

Израдити прописе за жељезнички саобраћај и предузети све потребне кораке за њихову provedбу (прва година)

Израдити оквир за управљање путевима путем оснивања Радне групе за путеве (прва година)

Побољшати квалитет и ефикасност основних услуга тако што ћемо, између осталог, реструктурисати комуналне услуге и извршити реформу њиховог регулаторног система

Донијети и спровести Закон о комуникацијама као кључну компоненту на путу ка пуној либерализацији и тржишној конкуренцији у области телекомуникација (прва година)

Приватизовати јавне телекомуникационе оператере продајом стратешком партнеру, односно партнерима

Привести крају процес издавања дозволе за рад трећем оператеру мобилне телефоније да би се омогућила конкуренција на тржишту телекомуникација (прва година)

Усвојити план активности за реструктурисање и приватизацију сектора електричне енергије у оба ентитета (прва година)

Пружати грађанима информације о услугама и субвенцијама које пружају органи власти, као једноставан и једнак приступ тим услугама

Предузети кораке да услуге које пружају органи власти буду транспарентније, приступачније кориснику и доступније електронским путем

Утростручити приступ интернету у наредне 4 године тако што ћемо обезбиједити ученицима да науче радити на компјутеру, као и приступ интернету у свим школама и универзитетима, те успоставити конкурентнију политику у области телекомуникација

Промовисати успостављање објеката за јавни приступ интернету кроз пружање тих услуга на јавним мјестима (прва година)

Обећање 5

Радићемо на томе да старијим особама и угроженим категоријама становништва у догледно вријеме омогућимо сигуран систем социјалне заштите у складу са финансијским могућностима ове земље, тако што ћемо:

Обезбиједити структуру за одрживо финансирање здравственог осигурања и континуирано радити на побољшању услова здравствене заштите

Основати оперативне Фондове за здравствено осигурање у кантонима 7 и 8 у складу са Законом о здравственом осигурању ФБиХ (прва година)

Ријешити тренутни проблем неплаћања доприноса по основу здравственог осигурања за пензионере (прва година)

Ојачати тијела на државном нивоу из области здравствене заштите како би могла представљати Босну и Херцеговину у међународним организацијама, појачати контролу и превенцију болести те прикупљати статистичке податке са цијелог подручја земље

Ријешити тренутни проблем неплаћања доприноса по основу здравственог осигурања за пензионере (прва година)

Омогућити додатке по основу незапослености за особе које нису у радном односу, те успоставити тржиште рада да би се ангажовала потенцијална радна снага у БиХ

Овластити тијело које ће представљати БиХ у међународним форумима из области рада

Спровести Закон о запошљавању и посредовању при запошљавању и социјалном обезбјеђењу незапослених особа Федерације БиХ путем окончања подјеле имовине између Завода за запошљавање Босне и Херцеговине и Завода за запошљавање Федерације Босне и Херцеговине, те успостављањем функционалног система кантоналних служби за запошљавање и плаћањем свих доспјелих дуговања по основу незапослености прије покретања нових финансијских пројеката

Усвојити нове законе о инспекцији рада у складу са стандардима који се примјењују у модерним привредама оријентисаним ка слободном тржишту

Настојати да се пензије исплаћују редовно и у уравнотеженим износима, те побољшати ефикасност пензионог система

Придржавати се постојећег система исплате пензија на основу прилива средстава у складу са Одлуком високог представника из децембра 2000. године и поштреном наплатом доприноса од послодаваца (прва година)

Усвојити Статут Пензионог фонда у Федерацији Босне и Херцеговине (прва година)

Реорганизовати рад пензионих фондова у оба ентитета смањивањем непотребних трошкова пословања (прва година)

ПРАВАА

Владавина закона

Владавина закона представља темељ цивилизованог друштва.

Од владавине закона зависи **све** остало – лична и политичка слобода, економска и комерцијална слобода, права појединаца, дужности и обавезе органа власти.

Без владавине закона, демократија нема много смисла. Без владавине закона Босна и Херцеговина се не може интегрисати у структуре Европске уније.

У условима владавине закона, нико није изнад закона. Закон се једнако примјењује и на органе власти и на грађане. Нико није недодирљив; нико није изван закона, без обзира на богатство или добре везе. Први задатак изабраних званичника јесте да донесу законе којима ће се обезбиједити поштовање закона.

Ова земља има много закона и много судија, али у њој нема владавине закона.

За владавину закона су неопходни судије и тужиоци који су одважни и независни. За владавину закона је неопходна професионална полиција, способни државни службеници. За владавину закона су неопходни квалификовани правни стручњаци који примјењују највише стандарде професионалног понашања и моралних вриједности, као и праведно и непристрасно законодавство засновано на принципу постизања консензуса. Мора постојати сарадња између свих ових елемената и сви морају бити на одговарајући начин финансирани и опремљени за извршавање свог посла. Законитост кошта.

Сваки грађанин ове земље зна да се наши закони пречесто крше или игноришу, па и када се воде законски поступци, правда ријетко буде задовољена.

Настављајући рад на напретку постигнутом, на примјер у реформи полиције, сада морамо енергично сарађивати са међународном заједницом како бисмо успоставили владавину закона у земљи. Без владавине закона, никада нећемо бити у могућности да замислимо будућност као чланица Европске уније.

Потребно је да успоставимо правосуђе које је истински независно, и које обезбјеђује брзо и ефикасно спровођење правде. Треба да успоставимо етику и високе стандарде у сфери јавног живота. Морамо искоријенити корупцију и супротставити се организованом криминалу са неумољивом одлучношћу. Морамо изградити повјерење у систем тако што ћемо обезбиједити да се против оних који су одговорни за кривична дјела спроведе истрага, да буду ухапшени, оптужени, осуђени и кажњени. Тренутно, као што то сви знају, ово се дешава сувише ријетко.

Ово је амбициозан план, али се са његовом реализацијом не може чекати.

Реформа владавине закона у циљу сузбијања корупције и пружања подршке предузетништву

Наш главни циљ је да током наредних година изградимо најпоузданији законски систем у овом региону. Желимо преточити концепт правде у конкретну стварност у животима обичних грађана. Желимо видјети да се закон примјењује непристрасно и досљедно на цијелој територији БиХ. Желимо успоставити законски систем који је у служби обичног грађанина, не само у служби богатих, моћних и оних са добрим везама. Желимо окончати флагрантне злоупотребе које су сувише дуго карактеристике нашег кривичног система. У будућности, нико не би требао бити изнад закона – нити изван закона.

Данас, правда је ван дохвата превеликом броју наших грађана. Ситуација са организованим криминалом је све гора. Корупција је исувише распрострањена појава. Законски систем у најбољем случају ствара препреке, а у најгорем случају, ствара штету и не штити предузетништво. Уколико постоји једна ствар која уједињује све грађане наше земље, онда је то захтјев за остваривањем законитости – не у теорији, већ у пракси. Морамо одговорити на тај захтјев прије него буде сувише касно.

Циљ нам је да трансформишемо наш законски систем, постепеним усвајањем и спровођењем европских стандарда и законодавства. То је од кључног значаја за постизање напретка у процесу стабилизације и придруживања Европској унији.

Желимо отворити наш политички систем, осавременити јавну управу, те омогућити да јавност буде упозната са активностима у свим сегментима власти.

Настојаћемо да ојачамо сарадњу између свих нивоа кривично–правног система. Морамо се интегрисати на унутрашњем плану уколико желимо да уђемо у интеграције на вањском плану.

Намјеравамо да се супротставимо криминалним мрежама високог нивоа које дјелују у нашој земљи и широм нашег региона, а наставићемо и даље да у потпуности играмо нашу улогу у глобалној борби против тероризма.

Ово су приоритетна питања за грађане. А и за нас такође. Сада морамо радити заједно како бисмо спровели неопходне реформе.

Обећање 1

Обезбиједићемо да влада и парламент поштују владавину закона тако што ћемо:

Обезбиједити добру управу у служби грађана путем етичког кодекса

Обавезати јавну управу да ради отворено и у складу са законом

Успоставити строже стандарде за имунитет који спречавају злоупотребу јавних функција

Обећање 2

Створићемо законски оквир заснован на интегрисаном правосудном систему који функционише у интересу грађана и предузетника успостављањем:

Истих законских права за грађане и предузетнике на цијелој територији земље

Истих законских стандарда и принципа који се примјењују на правну професију на цијелој територији земље

Ефикасног партнера ЕУ и сусједним земљама у области законских и унутрашњих послова

Обећање 3

У потпуности ћемо подржати ефикасан и функционалан законски систем:

Обезбјеђењем средстава неопходних за ефикасно и успјешно функционисање судова и тужилаштва

Убрзањем успостављања центара за обуку правосудних органа

Реструктурисањем и интегрисањем судова за прекршајне поступке

Изградњом ефикасних и финансијски рационалних министарстава правде у ентитетима

Обећање 4

Систему кривичног правосуђа, односно органима унутрашњих послова, тужиоцима и судијама ћемо на слjedeћи начин обезбиједити инструменте за борбу против криминала и корупције:

Усвајањем кривичних процедура за истраживање кривичних дјела, за подизање кривичних пријава и за правовремено доношење судских пресуда против починилаца кривичних дјела

Успостављањем посебног одјељења које ће предводити активности у борби против организованог и привредног криминала

Већим нивоом заштите судија и свједока

Повећавањем капацитета за борбу против прања новца и других видова финансијског криминала

Повећавањем капацитета за борбу против илегалне имиграције

Обећање 5

Удвостручићемо наше напоре на изградњи и развоју интегрисаног система за спровођење закона у циљу борбе против свих видова криминалних радњи, укључујући организовани криминал и тероризам, како би наши грађани могли живјети у безбједном окружењу:

Обезбјеђењем континуираног развоја професионалних стандарда за све полицијске снаге у БиХ путем подизања нивоа обучености сваког припадника полиције, истовремено обезбјеђујући и неопходне капацитете за рад полицијских снага

Обезбјеђењем да полицијске снаге извршавају своје задатке часно и у складу са највишим стандардима

Обезбјеђењем политичке независности и професионалности полицијских снага које за свој рад треба да одговарају јавности

Побољшањем сарадње и координације између полицијских снага у циљу ефикасне борбе против криминала и корупције и предузимања заједничких мјера са сусједним европским земљама

За све ове реформе од примарног значаја су финансијска одрживост институција и адекватно награђивање свих ангажованих лица. Одлучни смо у намјери да поједноставимо администрацију гдје год је то неопходно, имајући на уму буџетска ограничења, као и да извршимо ревизију плата државних и полицијских службеника

Обећање 1

Нико не може бити изнад закона. Грађани требају знати да су званичници које изаберу обавезни да се понашају у складу са утврђеним стандардима.

Обезбиједићемо да влада и парламент поштују владавину закона:

Обезбијењем да органи власти буду у служби грађана на основу етичког кодекса

Званичници и чланови парламентарних скупштина морају поштовати стандарде у вези са питањима сукоба интереса и сарађивати са Изборном комисијом на спровођењу закона који регулише питање сукоба интереса

Обезбиједити да се етички кодекс из Закона о сукобу интереса примјењује на будуће органе власти

Обавезивањем органа јавне управе на јавност рада и поштивање закона

Потребно је да Парламент Федерације БиХ усвоји закон о државној служби који ће промовисати стручност државних службеника и довести до веће ефикасности у раду државних служби (март 2003. године)

Обезбиједити пуно и по потреби правовремено спровођење законских прописа о управним споровима како би се обезбиједило рјешавање великог броја неријешених предмета у ентитетима (прољеће 2003. године)

Парламентарне скупштине требају усвојити законе о управном поступку на државном нивоу (јануар 2003. године)

Доношењем ригорознијих прописа за имунитет којим ће се спријечити злоупотреба службеног положаја

Парламентарне скупштине на ентитетском и државном нивоу требају ускладити примјену прописа о имунитету усвајањем закона којим ће се умањити могућност злоупотребе службеног положаја (октобар 2002. године)

Обећање 2

Сви грађани и правна лица морају имати једнака права и приступ правосудном систему. Морају постојати јединствени услови за приступ судовима у оба ентитета. Одлуке судова у једном ентитету се морају признавати и извршавати у другом ентитету. Државном нивоу се морају обезбиједити механизми за извршавање и реализацију његових уставних надлежности.

Створићемо правни оквир заснован на интегрисаном правосудном систему који ће бити у служби грађана и привредног сектора успостављањем:

Истих законских права за грађане и правна лица на цијелој територији земље

Потребно је да ентитетске парламентарне скупштине усвоје законе о кривичном поступку који садрже исте принципе као и државни закон о кривичном поступку (прољеће 2003. године)

Ентитетске парламентарне скупштине требају усвојити законе о парничном поступку и извршном поступку који садрже идентичне принципе у оба ентитета (фебруар 2003. године)

Органи власти БиХ ће подржавати процес транзиције институција успостављених Дејтонским мировним споразумом, нарочито спајање Дома за људска права са Уставним судом БиХ (јануар 2004. године)

Примјеном истих законских стандарда и принципа на правну професију на цијелој територији земље

Закони који регулишу статус правника морају обезбиједити поштивање највиших стандарда и принципа на државном и ентитетском нивоу

Активног партнера ЕУ и сусједним земљама у питањима везаним за правосуђе и унутрашње послове

Обезбиједити да БиХ успостави структуру која ће бити у могућности да се посвети рјешавању питања везаних за правосуђе и унутрашње послове, а која спадају у надлежност државних органа (децембар 2003. године)

Спровести елементе процеса стабилизације и придруживања који се односе на владавину закона

Обећање 3

Темељито реструктурисање судског и тужилачког система је велики изазов за који ће бити неопходан пуни ангажман власти на свим нивоима. Обезбиједићемо да тијела власти пруже логистичку и буџетску помоћ неопходну за модернизацију правосудног система и умањивање ефеката могућих застоја у раду изазваних реструктурисањем. Конкретно, средства уштеђена у процесу реструктурисања ће се дугорочно, у наредних неколико година, реинвестирати у правосудни систем.

У потпуности ћемо подржати изградњу капацитета за функционисање ефикасног правосудног система:

Обезбјеђивањем средстава неопходних за несметан и ефикасан рад судова и тужилаштва

Ентитетске и кантоналне власти ће обезбиједити адекватне просторе за судове и тужилаштва након што се изврши њихово реструктурисање (децембар 2002. године)

Органи власти ће припремити планове кадровског попуњавања (као и свеобухватан преглед садашње попуњености кадровима – децембар 2002. године) реструктурираних судова и тужилаштва, укључујући и Суд и Тужилаштво БиХ (прољеће 2003. године)

Органи власти ће обезбиједити адекватна средства за одговарајуће функционисање судова и тужилаштва, укључујући и Суд и Тужилаштво БиХ (децембар 2002. године)

Органи власти ће обезбиједити да се средства уштеђена смањењем броја судова и судија реинвестирају у процес модернизације правосудног система (у периоду од 2003. до 2005. године)

Убрзавањем процеса успостављања центара за обуку правосудних органа

Владе ентитета требају убрзати процес именовања чланова одбора ентитетских центара за обуку правосудних органа (октобар 2002. године)

Владе ентитета требају обезбиједити капацитете, укључујући просторије и финансијска средства, за рад центара за обуку кадрова (децембар 2003. године)

Реструктурисањем и обједињавањем судова за прекршаје

Ентитетски органи власти требају ускладити законе о прекршајном поступку (јули 2003. године)

Изградњом ефикасних и финансијски рационалних ентитетских министарстава правосуђа

Ентитетски органи власти требају предложити одговарајуће методе за најрационалнији начин финансирања правосудног система (април 2003. године)

Ентитетски органи власти морају потврдити да је извршена рационализација министарстава правосуђа у ентитетима и да министарства функционишу на начин на који се обезбјеђује ефикасност рада (децембар 2003. године)

Обећање 4

Како би се обезбиједило постојање ефикасног правосуђа, судијама и тужиоцима су неопходни модерни и функционални закони. Садашњи правни оквир често спречава судије и тужиоце да се посвете рјешавању комплексних привредних и финансијских кривичних дјела.

Систему кривичног правосуђа, односно органима унутрашњих послова, тужиоцима и судијама ћемо обезбиједити инструменте за борбу против криминала и корупције:

Усвајањем кривичних процедура за истраживање кривичних дјела, за подизање кривичних пријава и за правовремено доношење судских пресуда против починилаца кривичних дјела

Ентитети требају усвојити дјелотворне кривичне законе и законе о кривичном поступку (прољеће 2003. године)

Органи власти БиХ, заједно са властима ентитета и Дистрикта Брчко, требају израдити и усвојити закон којим ће се на свеобухватан начин регулисати питање извршења кривичних санкција између ентитета и Дистрикта Брчко. Овај закон ће садржавати јасне критерије за пребацивање осуђених лица, те регулисати процедуре за пребацивање осуђених лица из једног ентитета у други и обезбиједити одговарајућу заштиту права осуђених лица. Такође ће се регулисати питање правне помоћи и сарадње између судова и органа унутрашњих послова у вези са извршењем казни за кривична дјела (јануар 2003. године)

Органи власти БиХ и ентитета требају радити на реформи кривичног система

Успостављањем посебних одјељења која ће предводити активности борбе против организованог и привредног криминала

Ентитети ће у склопу својих судова и тужилаштава успоставити посебна одјељења која ће се бавити питањима привредног и финансијског криминала која не спадају у надлежност државног суда (прољеће 2003. године)

Сви органи власти ће подржати успостављање посебног одјељења у Суду БиХ и посебног одјељења у Тужилаштву БиХ који ће се бавити случајевима корупције, привредног и финансијског криминала

Већим нивоом безбједности за судије и свједоке

Органи власти БиХ ће усвојити и спровести закон о судској полицији (децембар 2002. године)

Органи власти БиХ ће обезбиједити адекватна средства за успостављање и рад судске полиције при Суду БиХ (децембар 2002. године)

Држава и ентитети морају донијети потребне законе о заштити свједока (прољеће 2003. године), те израдити, уз координацију са стручњацима, свеобухватни механизам односно програм за заштиту свједока и агенцију за заштиту свједока (јули 2003. године)

Јачањем капацитета за борбу против прања новца и другог финансијског криминала

Органи власти БиХ морају донијети државни закон о прању новца (прољеће 2003. године) и успоставити обавјештајну јединицу за финансијска питања (љето 2003. године)

Федерални Парламент мора донијети законе који ће криминализовати случајеве прања новца (прољеће 2003. године)

Федерални органи власти морају донијети (децембар 2002. године) и спровести (јуни 2003. године) Закон о Управи за борбу против превара, којим се у оквиру Министарства правде успоставља тијело које може спроводити истраге о случајевима прања новца, корупције и других облика финансијског криминала

Државни и ентитетски органи власти, у координацији са стручњацима, морају израдити и донијети законе којима се уређује заплена средстава стечених криминалним радњама (љето 2003. године), те успоставити одговарајући механизам за имплементацију ових закона (децембар 2003. године)

Јачањем капацитета за борбу против илегалне имиграције

Органи власти БиХ требају усвојити Закон о имиграцији и азилу који омогућава ефикасније извршавање мјера

Обећање 5

Удвостручићемо напоре на изградњи и развоју интегрисаног система за спровођење закона за борбу против свих криминалних активности, укључујући организовани криминал и тероризам, како би наши грађани могли живјети у миру и безбједности, тако што ћемо:

Обезбиједити стални развој професионалних стандарда свих полицијских снага у БиХ, подићи ниво знања полицајаца појединачно, а истовремено обезбиједити полицијским снагама инструменте потребне за обављање њихових дужности.

Сарађивати са ИПТФ–ом да би се обезбиједило успјешно окончање процеса издавања дозвола за рад полицајцима и анализе система који спроводи УН (децембар 2002. године)

Успоставити блиско оперативно партнерство са Полицијском мисијом ЕУ (EU Police Mission - EUPM) у Босни и Херцеговини, прије свега кроз заједнички рад полицијских снага са ЕУПМ на средњим и вишим нивоима у цијелој БиХ (јануар 2003. године)

Радити са ЕУПМ и Европском комисијом на изради наставног плана за специјализовану обуку

Обезбиједити одговарајућа средства за финансирање органа за спровођење закона на државном нивоу, укључујући Државну граничну службу и Државну агенцију за информисање и заштиту

Обезбиједити да полицијске службе часно извршавају своје задатке уз поштовање највиших стандарда

Строго спровођење Кодекса понашања

Обезбиједити да се сви полицајци у служби придржавају највиших стандарда у свом приватном животу, укључујући власништво над приватном имовином

Обезбиједити да полицијске службе буду политички независне, професионалне и да за свој рад одговарају јавности

Обезбиједити да полиција може обављати своје дужности без политичког мијешања

Повећати број жена полицајаца и полицајаца из реда мањинских заједница у полицијским снагама оба ентитета

Успоставити транспарентне системе интерног управљања, укључујући процедуре за оцјену рада и дисциплинске процедуре

Смијенити из полицијске службе све полицајце који не испуњавају највише стандарде интегритета, компетентности и професионализма

Успоставити сарадњу и координацију између полицијских служби у циљу ефикасне борбе против криминала и корупције и у циљу ефикасног остваривања сарадње са сусједима у Европи

Даље развијати сарадњу између свих нивоа у правосудним и полицијским питањима

Јачати капацитете у борби против корупције и организованог криминала, укључујући трговину људима

Успоставити стандардизован и централизован систем за вођење и анализу података како би се омогућила размјена информација између органа за спровођење закона и судских органа у БиХ у сврху оперативног планирања, спровођења истрага и судског поступка

Осигурати европске стандарде заштите података с циљем омогућавања споразума о сарадњи са Еурополом

Појачати регионалну и међународну сарадњу између органа за спровођење закона, укључујући размјену података и оперативну помоћ у случајевима трговине људима, организованог криминала и тероризма

Осигурати постојање одговарајућих механизма за извођење особа оптужених за ратне злочине пред лице правде